

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase, soudce Jana Kratochvíla a soudkyně Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **O. L.**, zastoupený Mgr. Petrou Královou, advokátkou se sídlem Nám. T. G. Masaryka 22, Plzeň, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 1. 2025, čj. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 10. 2025, čj. 33 Ad 10/2025-41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce žádal o přiznání invalidního důchodu z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Jeho pracovní schopnost klesla v důsledku duševního onemocnění o 45 %. Žalovaná jeho žádost zamítla. Z žalobcova osobního listu důchodového pojištění zjistila, že žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění podle § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. V rozhodném období od 1. 11. 2012 do 31. 10. 2022 získal pouze 2 roky a 181 dnů pojištění namísto potřebného minima 5 let a v rozhodném období od 1. 11. 2002 do 31. 10. 2022 získal pouze 7 roků a 28 dnů pojištění namísto nezbytného minima 10 let. Námitky, které žalobce podal, žalovaná zamítla.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí žalované bránil žalobou.

[3] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Přisvědčil žalované, že žalobce nezískal potřebnou dobu pojištění. Ke způsobu zjištění doby pojištění krajský soud uvedl, že žalovaná mohla vycházet z osobního listu důchodového pojištění. Ten sice obsahuje i další období, která nejsou pro zjištění potřebné doby relevantní. To ale neznamená, že by z něj nebylo možné zjistit, zda žalobce získal potřebnou dobu pojištění pro přiznání invalidního důchodu.

[4] K době pojištění pak krajský soud uvedl, že po 9. 5. 2011 nemohlo dojít k fikci trvání doby účasti žalobce na pojištění pro nesplnění podmínek aplikace § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Podle tohoto ustanovení se za dobu pojištění považuje též doba, po kterou podle pravomocného rozhodnutí soudu došlo ke skončení právního vztahu zakládajícího účast na pojištění neplatně a pokud by jinak byla, kdyby nedošlo k neplatnému skončení tohoto vztahu, splněna podmínka uvedená v § 8. Žalobce však podle krajského soudu neprokázal, že nadále trvala jeho účast na důchodovém pojištění ve smyslu § 8 zákona o důchodovém pojištění. Pracovní poměr žalobce u společnosti X sice byl neplatně zrušený zaměstnavatelem ve zkušební době a žalobce mu sdělil, že má zájem v pracovním poměru pokračovat. Nicméně pro výpočet potřebné doby pojištění je podle krajského soudu stěžejní, aby v případě faktického trvání neplatně ukončeného pracovního vztahu nebyla existence pojistného vztahu pouze teoretická. Tak tomu ale v případě žalobce bylo. Bývalý zaměstnavatel žalobce nevykazoval žádnou činnost, byl zcela nekontaktní a jako adresu svého sídla uváděl adresu, na níž však fakticky nesídlil. Bývalý zaměstnavatel žalobce ani nijak nekontaktoval a žalobce pro něj nevykonával výdělečnou činnost ve smyslu § 27 zákona o důchodovém pojištění.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[5] Žalobce (stěžovatel) se proti rozsudku krajského soudu bránil kasační stížností. Namítal, že:

1. Krajský soud nezachoval zákonnou lhůtu k přípravě jednání zakotvenou v § 49 soudního řádu správního.
2. Rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, protože je vnitřně rozporný a krajský soud se nevypořádal ve všech žalobních námitkách.
3. Krajský soud pochybil tím, že neprovedl navrhované důkazy.
4. Krajský soud a žalovaná při určení doby účasti na pojištění nemohly vycházet z osobního listu důchodového pojištění.
5. Krajský soud nesprávně posoudil splnění podmínek podle § 11 odst. 2 a § 8 zákona o důchodovém pojištění, protože nezjistil, zda mohl stěžovatel vykonávat práci pro bývalého zaměstnavatele i po určení neplatnosti rozvázání pracovního poměru.

[6] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že stěžovatel vychází z nesprávného přesvědčení. Stěžovatel má podle žalované za to, že jeho pracovní poměr u zaměstnavatele X trval „na pozadí“, aniž by docházelo k jeho faktickému naplňování. Tak tomu ale není. K tomuto žalovaná poukázala na podklady obsažené ve spisovém materiálu, ze kterých vyplývá, že stěžovatel byl v době, kdy měl stále trvat pracovní poměr, opakovaně vedený v evidenci Úřadu práce jako nezaměstnaný, či zaměstnaný u jiného zaměstnavatele.

[7] Stěžovatel následně svou kasační argumentaci rozvedl v replice ze dne 13. 5. 2026.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Jelikož ve věci stěžovatele rozhodovala specializovaná samosoudkyně, zabýval se Nejvyšší správní soud tím, zda je kasační stížnost přijatelná, respektive zda jsou přijatelné jednotlivé přípustné kasační námitky (rozsudek NSS ze dne 1. 12. 2021, čj. 10 Azs 147/2021-56, body 6 a 7, a ze dne 28. 11. 2022, čj. 8 Azs 14/2022-21, bod 11). Podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. Nejvyšší správní soud, *Ostapenko*).

[9] Jádrem sporu je, zda stěžovatel splnil podmínky, za kterých lze aplikovat § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, tj. nesouhlas stěžovatele s hodnocením skutkového stavu krajským soudem.

[10] Nejvyšší správní soud k tomuto uvádí, že je to především krajský (městský) soud, který je povolán zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek (rozsudky NSS ze dne 1. 3. 2017, čj. 6 As 256/2016 79, bod 21, či z 13. 5. 2020, čj. 6 Afs 7/2020 52, bod 23). Nejvyšší správní soud má tedy v řízení o kasační stížnosti zasahovat do hodnocení skutkových otázek, které provedl krajský (městský) soud, pouze tehdy, byl-li závěr ohledně skutkových otázek zatížen hrubou vadou. Případná nevýrazná pochybení při výkladu totiž zpravidla nedosahují takové intenzity, aby založila přijatelnost kasační stížnosti (usnesení *Ostapenko* nebo usnesení NSS ze dne 31. 1. 2018, čj. 1 Azs 379/2017-26, bod 10). V projednávané věci Nejvyšší správní soud hrubé pochybení na straně krajského soudu neshledal.

[11] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že ochrana zaměstnance poskytovaná § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění spočívá v návratu zaměstnance, s nímž byl neplatně ukončen pracovní poměr, do stavu před protiprávním jednáním zaměstnavatele. Aby však mělo dané ustanovení s ohledem na důchodové pojištění význam, musí chráněný pracovněprávní vztah sám zakládat účast na pojištění zaměstnance. Nestačí tedy prokázat pouze neplatnost skončení pracovního poměru, ale právě i existenci pracovněprávního vztahu, který zakládá účast na důchodovém pojištění. Pro účast na nemocenském (a tedy i důchodovém) pojištění po rozsudku, kterým bylo ukončení pracovního poměru shledáno nezákonným, je třeba prokázat například vyplacení náhrady mzdy ze strany zaměstnavatele, s níž jsou spojeny povinné odvody, případně jiným způsobem prokázat, že pokud by nedošlo k neplatnému ukončení pracovního poměru, zaměstnanec by vyvíjel výdělečnou činnost a v rámci ní by dosáhl započitatelného příjmu (rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2023, čj. 7 Ads 234/2022-72, body 15 a 19). Závěry krajského soudu, které v kasační stížnosti stěžovatel zpochybňuje, tuto judikaturu respektují a vychází z ní.

[12] Krajský soud ověřil, zda žalovaná do doby pojištění započítala i dobu od podání žaloby na určení neplatnosti zrušení pracovního poměru ve zkušební době do právní moci rozsudku, kterým soud vyslovil neplatnost zrušení pracovního poměru, tj. do dne 9. 5. 2011. Právě tuto dobu pak do doby pojištění započtl. To, zda pracovní poměr trval i po právní moci rozsudku, kterým soud vyslovil neplatnost zrušení pracovního poměru, měl krajský soud, resp. žalovaná, posoudit jako předběžnou otázku a učinit si úsudek, zda jsou naplněny podmínky § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (rozsudek NSS ze dne 2. 10. 2019, čj. 10 Ads 137/2019-43, bod 34). Krajský soud i žalovaná se touto předběžnou otázkou zabývali. Uvedli, že bývalý zaměstnavatel žalobce nevykazoval žádnou činnost, byl zcela nekontaktní a jako adresu svého sídla uváděl adresu, na níž však fakticky nesídlil. Nebyla tak splněná podmínka spočívající v tom, že by stěžovatel za předpokladu, že by nedošlo k neplatnému skončení pracovního poměru, vyvíjel pro svého bývalého zaměstnavatele výdělečnou činnost a v rámci ní by dosáhl započitatelného příjmu. Doby od 10. 5. 2011 do 14. 8. 2018 (jak ji vymezuje stěžovatel v kasační stížnosti) proto nelze do doby pojištění započítat. Závěry krajského soudu tak vycházejí z exitující judikatury a nepředstavují zásadní pochybení.

[13] Závěry krajského soudu jsou taktéž přezkoumatelné, logické a je z nich dostatečně jasné, z jakých důvodů má krajský soud za to, že stěžovatel nesplnil podmínky vymezené v § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Přezkoumatelné je totiž podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu takové rozhodnutí, ze kterého je zřejmé, jaký skutkový stav vzal soud za prokázaný a jak posoudil skutečnosti mající pro věc zásadní význam (rozsudky NSS ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62; ze dne 21. 8. 2008, čj. 7 As 28/2008-76). Povinností správního soudu pak není reagovat na každý dílčí argument uplatněný v podání a ten obsáhle vyvrátit; jeho úkolem je uchopit obsah a smysl argumentace účastníka řízení jako celku a vypořádat se s ní (rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, čj. 7 As 126/2013-19 a nálezy ÚS ze dne 12. 2. 2009, pod sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68). Této své povinnosti krajský soud dostál. Zdůraznil, že stěžovatel nesplnil potřebnou dobu účasti na důchodovém pojištění. Vyložil také, proč se na stěžovatele nevztahuje ustanovení § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Napadený rozsudek krajského soudu není ani vnitřně rozporný. Krajský soud sice v bodě 14 napadeného rozsudku uvedl, že žaloba je důvodná, zatímco v bodě 16 sdělil, že důvodná není. Bod 14 však představuje zjevnou písařskou chybu vzniklou při vyhotovení rozsudku. Podstatné totiž je, že následující odůvodnění rozsudku je v souladu s výrokem (rozsudek NSS ze dne 30. 1. 2019, čj. 8 Azs 226/2018-39, bod 12).

[14] Z rozsudku krajského soudu ani nijak nevyplývá, že by náhradní dobu pojištění započítal pouze ve výši 80 %. Naopak z bodu 31 rozsudku krajského soudu je zřejmé, že všechny doby pojištění, včetně náhradních započítal v plné výši. Krajský soud uvedl, že žalobce získal za období třicet let od 22. 10. 1992 do 31. 10. 2022, dobu pojištění v celkové délce 3 326 dnů, tj. 9 roků a 41 dnů. To odpovídá všem nekráceným dobám pojištění na osobním listě důchodového pojištění žalobce, které je přílohou rozhodnutí žalovaného. V rozhodném období od 1. 11. 2012 do 31. 10. 2022 podle krajského soudu žalobce získal 2 roky a 181 dnů pojištění. To opět odpovídá součtu všech dob pojištění z osobního listu žalobce v tomto období, včetně náhradních dob pojištění, a to v plné výši.

[15] Krajský soud ani zjevně nepochybil, pokud vyšel z podkladů obsažených ve správním spise, mezi které patřil i osobní list důchodového pojištění. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 7. 2009, čj. 6 Ads 102/2009-79, za podklad pro rozhodnutí může sloužit vše, co má konkrétní vypovídací hodnotu a je způsobilé osvětlit či prokázat skutečný stav věci. Krajský soud k tomuto příhodně poznamenal, že osobní list důchodového pojištění sice pokrývá delší časové období než to, které je pro posouzení věci relevantní. Stále z něj však bylo seznatelné, zda se v rozhodném období stěžovatel účastnil důchodového pojištění v potřebném rozsahu.

[16] K námitce neprovedení navržených důkazů Nejvyšší správní soud uvádí, že odmítnutí důkazního návrhu lze podle judikatury založit třemi důvody, přičemž jedním z nich je nadbytečnost navrhovaného důkazu (nález ÚS z 8. 12. 2009, sp. zn. I. ÚS 118/09, a navazující rozsudek NSS z 31. 8. 2022, čj. 2 Ads 187/2020-48, bod 33). V nyní projednávaném případě krajský soud odůvodnil, proč považoval provedení navrhovaných důkazů za nadbytečné. Zjistil totiž, že tvrzené skutečnosti lze ověřit z jiných důkazů. Tento postup krajského soudu nepředstavuje hrubé pochybení, které by mohlo založit přijatelnost kasační stížnosti.

[17] Ani stěžovatelem namítané nedodržení nejkratší zákonem stanovené doby 10 dnů, poskytnuté účastníkům řízení pro přípravu k projednání věci samé při nařízeném jednání podle § 49 odst. 1 soudního řádu správního, pak není vadou řízení, která by bez dalšího měla za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního. Závisí totiž na konkrétních okolnostech věci, které je třeba zkoumat a následně posoudit, zda dotyčná vada řízení mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé. Konkrétní okolnosti sice nelze předem definovat. Určité typické rysy ale označit lze. Jedná se například o míru nedodržení doby na přípravu, povahu věci samé (zejména míra její skutkové a právní složitosti) nebo individuální okolnosti (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 4. 10. 2023, čj. 6 As 24/2021-30, body 20-23).

[18] V posuzované věci je podstatné, že krajský soud rozhodoval již podruhé. Rozsudkem ze dne 11. 10. 2024, čj. 33 Ad 20/2024-35, zrušil krajský soud předchozí rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatel tedy věděl, čeho se bude jednání týkat. Před jednáním pak sdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Nedodržení lhůty podle § 49 odst. 1 soudního řádu správního nenamítal. V této konkrétní věci nejde proto o vadu, která by měla vliv na rozsudek a nepředstavuje ani zásadní pochybení krajského soudu, které by založilo přijatelnost kasační stížnosti.

[19] K stěžovatelovým námitkám tedy již existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud tuto judikaturu neshledal rozpornou a není zde prostor ani pro odchýlení se od ní. Taktéž nedospěl ani k závěru, že by se krajský soud v napadeném rozsudku dopustil zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[20] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního odmítl.

[21] O nároku na náhradu nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 soudního řádu správního ve spojení s § 120 soudního řádu správního. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a náhradu nákladů mu proto nelze přiznat. Žalované, která měla ve věci úspěch, podle § 60 odst. 2 soudního řádu správního právo na náhradu nákladů řízení nenáleží, neboť jde o věc důchodového pojištění.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. června 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu